

החלטת ועדת האתיקה בקובלנה

של יו"ר הכנסת, ראובן (רובי) ריבלין

נגד ח"כ צבי הנדל

מיום י"א בשבט התשס"ד - 3 בפברואר 2004

1. הקובלנה

ביום ט"ז בכסלו התשס"ד (11.12.2003) הגיש יו"ר הכנסת, ח"כ ראובן (רובי) ריבלין, קובלנה נגד סגן שר החינוך צבי הנדל, בענין התבטאות בלתי הולמת שאין הדעת הסובלת, כלפי סגן היו"ר ומי שניהל את ישיבת הכנסת ביום ט"ו בכסלו התשס"ד (10.12.2003), ח"כ מוחמד ברכה.

מפרוטוקול הישיבה משתמע כי ח"כ הנדל אמר לח"כ מוחמד ברכה "מי אתה", "אתה אפס", "לך לסוריה", "חוצפן אחד", "בריון מושחת".

ח"כ הנדל הוצא מאולם המליאה.

2. תגובת הנקבל

במכתבו של ח"כ צבי הנדל, ליו"ר הכנסת ולוועדת האתיקה, מיום י"ט בכסלו התשס"ד (14.12.2003), מצר ח"כ הנדל על כך שיו"ר הכנסת לא התייחס לעובדות שקדמו לדברים הקשים שאכן הטיח בסערת הרגשות ביו"ר הישיבה, ח"כ מוחמד ברכה.

לטענת ח"כ הנדל, לאחר שהשמיע כלפי השר אולמרט קריאת ביניים שהיא לחלוטין לגיטימית ("אולמרט יחלק את ירושלים"), בדיון רגיש מאד מבחינתו, מיהר יו"ר הישיבה, ח"כ מוחמד ברכה, לקרוא לעברו שלוש קריאות רצופות לסדר ובתוך 30 שניות הפציר ונזף בסדרנים על מנת שיוציאו אותו מיד מהמליאה.

לטענת ח"כ הנדל אין זו הפעם הראשונה שח"כ ברכה משתמש לרעה בסמכותו נגדו.

בהופיעו בפני ועדת האתיקה, ביום כ"ו בטבת התשס"ד (20.1.2004), הודיע ח"כ הנדל כי הוא מוכן להתנצל על הביטויים "אתה אפס" ו"בריון מושחת", אך לא לגבי יתר ההתבטאויות וגם לא על הסיטואציה. לטענתו, הוא מרגיש פגוע מההתנהגות של ח"כ ברכה כלפיו שמשתמש בתפקידו "לממש את חוסר חיבתו אלי כמי שמייצג דעות מסוימות, שכמובן שהן הפוכות ברוב הדברים, בוודאי המדיניים, מדעותיו".

3. המצב המשפטי

3.1 חובת חבר הכנסת לציית להוראות יושב ראש הישיבה

לפי סעיף 6(ג) לתקנון הכנסת, לסגן יו"ר הכנסת, כשהוא מנהל את ישיבת הכנסת או ממלא אחד מתפקידי יושב ראש הכנסת, יהיו כל החובות והסמכויות הנתונות ליושב ראש הכנסת באותו מעמד.

לפי סעיף 68(א) לתקנון, חבר הכנסת חייב בזמן הישיבות לציית להוראות היושב ראש.

3.2 האפשרות להוציא חבר הכנסת מהישיבה

תקנון הכנסת מעניק ליושב ראש הישיבה סמכות להרחיק חבר הכנסת מישיבת המליאה בשני המקרים:

(א) לפי סעיף 70(א), לאחר שקרא את חבר הכנסת לסדר שלוש פעמים בישיבה אחת;

(ב) לפי סעיף 72(א), אם הפר חבר הכנסת את הסדר הפרה חמורה או שפגע בכבוד הכנסת, בכבוד היושב ראש או בכבוד אחד מחבריה.

לשם הוצאה מהישיבה לפי סעיף זה, אין צורך בקריאה לסדר שלוש פעמים.

3.3 תוצאת ההוצאה מהישיבה

הוצא חבר הכנסת מהישיבה, בין אם על פי סעיף 70(א) ובין על פי סעיף 72(א), התוצאה האפשרית היא - פניה של יושב ראש הכנסת או של היושב ראש שהוציא את חבר הכנסת מהישיבה לוועדת האתיקה, על פי סעיף 70(ב) לתקנון.

סעיף 70(ב) לתקנון קובע:

"הוצא חבר הכנסת מהישיבה, ישקול היושב ראש שהוציא או יושב ראש הכנסת אם להביא את הענין בפני ועדת האתיקה של הכנסת".

בין אם הפניה לוועדת האתיקה נעשתה על ידי יו"ר הכנסת או על ידי יו"ר הישיבה - קובע סעיף 70(ג) לתקנון מהן הסנקציות שועדת האתיקה רשאית להטיל על חבר הכנסת (נזיפה חמורה, הרחקה עד 10 ימי ישיבות או שלילת זכות לקבל רשות דיבור במליאה למשך 10 ימי ישיבות).

3.4 הרציונל של כל ההוראות האמורות הוא לסייע, ככל שניתן, ליושב ראש הישיבה למלא את התפקיד הקשה של ניהול ישיבת הכנסת בצורה מסודרת ומכובדת.

4. החלטת ועדת האתיקה

4.1 לאור המצב המשפטי שפורט לעיל, לאור העובדות כפי שמשקפות מהפרוטוקול, ועל אף התנצלותו של ח"כ הנדל לגבי חלק מן ההתבטאויות - סבורה ועדת האתיקה שח"כ הנדל פגע בכבוד הכנסת ובכבוד יושב ראש הישיבה ועל כן החליטה הוועדה בתוקף סמכותה לפי סעיף 70(ג)(1) לתקנון, להטיל עליו נזיפה.

4.2 החלטת ועדת האתיקה תונח על שולחן הכנסת.